

R2. A1.2 Практическа дейност

Заглавие	Обмяна на опит чрез наблюдение на работата
Част от курса за обучение, посочен в този урок	Част 1 Обща информация за устойчивостта и кръговата икономика Част 2 Конкретна информация за: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Дърводобивния сектор х Сектора за производство на пластмаси ☐ Земеделие и производство на храни
Времетраене	От няколко часа до няколко седмици
Място на провеждане	Вътре и навън (когато опитът за наблюдение включва например срещи с клиенти)
Специални изисквания за мястото на провеждане	<p>В идеалния случай тази дейност се организира в рамките на структурите/в помещенията на компании за кръгова икономика (в този случай компании, работещи в пластмасовия сектор), които са разработили практиката и са назначили членове на персонала с цел предоставяне на възможности за проследяване на работата в професионалното училище или студенти от висше образование, като по този начин изнасят практическо ноу-хау и в същото време създават набор от потенциални бъдещи служители за своята индустрия.</p> <p>Уместно е да се спомене, че безопасността трябва да бъде най-голяма отговорност за назначените придружители и за експертите, които предоставят обучение под формата на наблюдение на работата. Всички необходими предпазни мерки и мерки за безопасност трябва да бъдат взети под внимание и обяснени на обучаемите предварително и внимателно наблюдавани по време на процеса на проследяване на работата.</p>
Необходимо оборудване	Всяко специфично защитно или работно облекло, оборудване, свързано с хигиената, безопасността и производствените процеси, в зависимост от конкретния профил на длъжността, който се наблюдава.
Обща(и) цел(и) на обучението според таксономията на Блум https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/blooms-taxonomy/	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Създаване Създаване на ново или оригинално произведение (дизайн, сглобяване, конструиране, изследване, формулиране) ☐ Оценка Обосноваване на позиция или решение (оценка, дискусия, защита, критика, селекция, подкрепа) х Анализ Свързване на идеи (разграничение, организиране, съотнасяне, сравняване, отличаване, тест, експеримент)

	<p>☐ Приложение Използване на информацията в нова ситуация (изпълнение, внедряване, решение, използване, демонстрация, управление)</p> <p>☒ Разбиране Обяснение на идеите или понятията (класифициране, обсъждане, описание, определение, локализиране, превод)</p> <p>☐ Запаметяване Припомняне на факти и основни понятия (определение, копиране, изготвяне на списък, учене наизуст, повторение)</p>
<p>Специфични цели на обучението</p>	<p>Да предостави на заинтересованите ученици от ПОО възможността да наблюдават служител на компания за кръгова икономика, изпълняващ ежедневната си работа в тяхната среда (Wiedower, 2021).</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Да позволи на учениците да изследват кариера в съответната индустрия и да получат по-скоро реалистична картина на задачите, изпълнявани за определени работни места, от вътрешни и външни продажби до складиране и управление на клонове, като по този начин стесняват фокуса на кариерата си. ● Да позволи практически взаимодействия на учениците, когато това е безопасно и подходящо (Job Shadow About, n.d.). ● Подготовка на учениците за по-нататъшно образование или за работа.
<p>Когнитивни, социално-емоционални и поведенчески резултати въз основа на https://www.unesco.org/sites/default/files/2018-08/unesco_education_for_sustainable_development_goals.pdf</p>	<p>Обмяната на опит чрез наблюдение на работата в зелени компании развива компетенции за управление на промяната и специфични зелени умения, така че учениците да бъдат подготвени да вземат активно участие в процесите на преход към кръгова икономика и да повлияят на икономическите практики.</p> <p>Подобно на други обучителни дейности, проследяването на работата в компании, които са възприели принципите и практиките на кръговата икономика и устойчивото развитие, е взаимосвързано с предизвикателствата пред устойчивостта и с ЦУР.</p> <p>Пластмасовият сектор е сред секторите, носещи огромна отговорност за успешния преход към кръгова икономика и въвеждането на мерки и решения, които могат да повлияят на употребата, повторната употреба, рециклирането и изхвърлянето, но също и на маркетинга и разпространението на неговите продукти.</p> <p>Някои от преките и косвени когнитивни, социоемоционални и поведенчески резултати от проследяването на работата във връзка с ЦУР (ЮНЕСКО, 2017 г.), като се има предвид, че „обучаемите“ означава „учащият се, участващ в наблюдение на работата“, са следните:</p> <p>ЦУР 4 „Качествено образование“</p> <p><u>Когнитивни резултати:</u> обучаемият разбира важната роля на образованието и възможностите за учене през целия живот за всички</p>

(формално, неформално и самостоятелно учене) като основни двигатели на устойчивото развитие, за подобряване на живота на хората и за постигане на ЦУР.

Социално-емоционални резултати: обучаемият е в състояние да разпознае значението на собствените си умения за подобряване на живота си, по-специално за заетост и предприемачество. Обучаемият е в състояние лично да се ангажира с ОУР.

Поведенчески резултати: обучаемият е в състояние да използва всички възможности за собственото си образование през целия си живот и да прилага придобитите знания в ежедневни ситуации за насърчаване на устойчивото развитие.

ЦУР 8 „Достоен труд и икономически растеж“

Когнитивни резултати: обучаемият разбира връзката между заетостта и икономическия растеж и знае за други смекчаващи фактори като нарастваща работна сила или нови технологии, които заместват работни места.

Социално-емоционални резултати: обучаемият е в състояние да обсъжда икономическите модели и бъдещите визии за икономиката и обществото критично и да ги комуникира в обществени сфери. Обучаемият е в състояние да разработи визия и планове за собствения си икономически живот въз основа на анализ на своите компетенции и контекст.

Поведенчески резултати: обучаемият е в състояние да се ангажира с нови визии и модели на устойчива, приобщаваща икономика и достоен труд. Обучаемият е в състояние да развива и оценява идеи за иновации и предприемачество, насочени към устойчивост.

ЦУР 12 „Отговорно потребление и производство“

Когнитивни резултати: обучаемият знае за стратегиите и практиките за устойчиво производство и потребление. Обучаемият разбира дилемите/компромисите, свързани с промените в системата, необходими за постигане на устойчиво потребление и производство.

Социално-емоционални резултати: обучаемият е в състояние да съобщи необходимостта от устойчиви практики в производството и потреблението.

Поведенчески резултати: обучаемият е в състояние да комуникира необходимостта от устойчиви практики в производството и потреблението.

ЦУР 13 „Борба с климатичните промени“

Когнитивни резултати: обучаемият знае за стратегиите за превенция, смекчаване и адаптиране на различни нива (от глобално до

	<p>индивидуално) и за различни контексти и техните връзки с реакцията при бедствия и намаляването на риска от бедствия.</p> <p><u>Социално-емоционални резултати:</u> обучаемият е в състояние да обясни динамиката на екосистемата и екологичното, социалното, икономическото и етичното въздействие на изменението на климата.</p> <p><u>Поведенчески резултати:</u> обучаемият може да прецени дали неговите лични и професионални дейности са благоприятни за климата и – когато не – да ги преразгледа. Обучаемият е в състояние да поддържа щадящи климата икономически дейности.</p>																
<p>Зелени умения</p>	<table border="0"> <tr> <td>x творческо разрешаване на проблеми</td> <td>☐ управленчески умения</td> </tr> <tr> <td>x напредниково мислене</td> <td>☐ количествена оценка на въздействието</td> </tr> <tr> <td>x умения за мониторинг/наблюдение</td> <td>x управление на продължителността на живот</td> </tr> <tr> <td>x аналитични умения</td> <td>x научни умения</td> </tr> <tr> <td>x икономично производство</td> <td>x управление на отпадъците</td> </tr> <tr> <td>x умения за поддръжка и поправка</td> <td>x екологичен одит</td> </tr> <tr> <td>x предотвратяване на замърсяването</td> <td>☐ управление на екосистемите</td> </tr> <tr> <td>x еко дизайн</td> <td>☐ други</td> </tr> </table>	x творческо разрешаване на проблеми	☐ управленчески умения	x напредниково мислене	☐ количествена оценка на въздействието	x умения за мониторинг/наблюдение	x управление на продължителността на живот	x аналитични умения	x научни умения	x икономично производство	x управление на отпадъците	x умения за поддръжка и поправка	x екологичен одит	x предотвратяване на замърсяването	☐ управление на екосистемите	x еко дизайн	☐ други
x творческо разрешаване на проблеми	☐ управленчески умения																
x напредниково мислене	☐ количествена оценка на въздействието																
x умения за мониторинг/наблюдение	x управление на продължителността на живот																
x аналитични умения	x научни умения																
x икономично производство	x управление на отпадъците																
x умения за поддръжка и поправка	x екологичен одит																
x предотвратяване на замърсяването	☐ управление на екосистемите																
x еко дизайн	☐ други																
<p>Инструкции стъпка по стъпка за изпълнение на дейността</p>	<p>Стъпките по-долу са обяснени доста широко, за да бъдат приложими за всеки сектор.</p> <p>Стъпка 1. Планиране на обмяната на опит чрез проследяване на работата</p> <p>Учителят трябва да вземе предвид кариерите, от които учениците са най-заинтересовани да изследват или които са най-тясно свързани с образователния профил на професионалното училище.</p> <p>Учителят, който подкрепя процеса, трябва да се консултира с указатели и списъци на зелени компании (например носители на различни награди, свързани с кръговата икономика и устойчивото развитие; екологични или стартиращи фирми с кръгова икономика). Те предоставят информация за работодатели и професионалисти, които биха могли да приемат ученици за професионален опит в различни кариери. По-нататъшно проучване на практиките на избраните компании може да покаже дали те са предложили възможности за обмяна на опит чрез наблюдаване на работата, което би означавало, че имат персонал, който е готов да предостави както придружаване, така и обучение на учениците.</p> <p>След като учителят идентифицира кариери и работодатели, които</p>																

представяват интерес, те трябва да се свържат с имейл и/или заявка по телефона. Навременните заявки, даващи на потенциалните домакини достатъчно време за подготовка, могат да осигурят успех в осигуряването на тяхното сътрудничество.

Като се има предвид, че наблюдението на работата може да бъде времеемка дейност (ако е по-продължителна или ако включва т.нар. работа наблюдение на работата – посещение и провеждане на наблюдение на работа на различни места и при различни работодатели или при един работодател, но с повече от една възможност за кариера), то трябва да бъде подходящо насрочено. Ако може да се организира на почасов принцип в рамките на един или няколко дни, това може да се случи през учебните дни. По-дългите дейности за наблюдаване на работата обаче трябва да се случват по време на ваканциите (Raven, Eksteen & Visser, 2014).

Ако учителят не може да включи всички заинтересовани студенти, изборът на тези, **които да участват в опит за проследяване на работата, може да се извърши въз основа на определени критерии:**

- Предметни специализации за висше образование.
- Възраст – ученици, които са в последната си година, проучват възможности за работа или продължаване на образованието.
- Академично усърдие и отдаденост на академичния успех.
- Студенти/ученици, които се нуждаят от специална подкрепа, като кариерно ориентирани, които не са решили какво да специализират или студенти/ ученици, които са най-изолирани географски от потенциални работодатели.

Следващата подготвителна стъпка, която трябва да се обмисли от учителя, организирайки наблюдението на работа, трябва да включва бюджетиране на дейността. Това е особено важно, когато опитът ще се проведе в друг град или градове, генерирайки пътни разходи, разходи за храна и настаняване, разходи за професионална застраховка и т.н.

След това учителят трябва да идентифицира придружителите, подкрепящи учениците, като се увери, че един или повече от академичния персонал придружават учениците през цялото време. Наличието на придружител при приемащия работодател не е задължително, тъй като те вече инвестират много време и усилия за тази дейност.

И накрая, но не на последно място, договорете дневния ред с приемащата компания и назначения обучител/и, като винаги се опитвате да включите практически възможности (ако и когато училището има осигурени професионални застраховки), които, вместо подробно да разказват на учениците за някоя професия, всъщност им дават шанс да изпитат активно аспекти на работата. напр. Учениците, които се интересуват от кариера като оператор на процеси, могат да получат прости задачи, свързани с

конструирани, сглобяване или довършване на съставни части. Учениците, желаещи да станат инженери по научноизследователска и развойна дейност, могат да получат задачи, свързани с провеждането на тестове за установяване на пригодност за целта и лекота на производство или да бъдат включени в подобрения или проучвания за устойчив дизайн за намаляване на въздействието върху околната среда. Учениците, които се интересуват от производството на инструменти, могат да получат възможност да тестват различни инструменти и машини, управлявани от микропроцесор, за да конструират инструменти за формовка.

Когато училището планира екскурзия за наблюдаване на работа, това трябва да включва като фокус минимум пет професии и не повече от 10 професии. Когато ученическата група е по-голяма, могат да се организират две професии на ден при един работодател и групата може да бъде разделена на две - първа група да прекарва половината ден с един професионалист и втора група с друг. Групите могат да се сменят след обяд.

Учениците трябва да бъдат подготвени със списъци с възможни въпроси, които могат да им помогнат да постигнат по-задълбочено разбиране. Въпросите трябва да са свързани с компанията и лицето, назначено като обучител (отговорности, общи задачи, какво е предизвикало интереса към тази област, как е започнал човекът, какво образование е необходимо, какво оборудване се използва, крайни кариерни цели и т.н.), настоящи/предвидени проблеми, тенденции или последици. Трябва да има и въпроси за съвет относно заплатата, възможностите за растеж, пречките и преодоляването им.

Компанията, която предоставя възможност за продължителна работа, може да възложи задача на учениците, за да оползотвори времето им и да осигури стимул за компанията, когато имат подходяща професионална застраховка. Компаниите имат право да поискат подписване на декларация за поверителност, за да предотвратят разкриването на практики, процеси и друга привилегирована фирмена информация.

Стъпка 2 е осъществяването на самото наблюдаване на работата, съгласно договорения и съгласуван план с домакина и с постоянната подкрепа на назначените придружители и обучители

Стъпка 3 би включвала докладване и оценка на опита по отношение както на практическите аспекти (какво се е случило, кога, къде, с кого и как), така и на цялостното удовлетворение, постигната яснота и разбиране на изискванията и особеностите на определена професия, точните резултатите от практикуването и, както и постигането на компетенции, базирано на това, което в действителност е предложила обмяната на опит чрез наблюдение на работата, в сравнение с очакванията на учениците.

<p>Инструмент за оценка/Методология</p>	<p>За да се даде възможност за покриване на пропуските в информацията за работата, програмата може да бъде завършена с възможност за задаване на допълнителни въпроси, за които не е останало време по време на самото проследяване на работата.</p> <p>Период на размисъл за генериране на обратна връзка също би бил изключително полезен както за учениците, така и за служителите в ПОО, които подпомагат процеса.</p> <p>Доклади, изготвени от учениците за техния опит в проследяване на работата, могат да бъдат от голяма полза за други потенциални кандидати, както и на самите фирми, с цел подобряване на техните предложения за наблюдение на работа.</p>
<p>Допълнителни ресурси</p>	<p>Carnegie Mellon University (n.d.). <i>Take a Tartan to Work - Job Shadowing</i> https://www.cmu.edu. https://www.cmu.edu/career/resource-library/career-exploration/job-shadowing.html</p> <p>Nishimura, M. & Rowe, D. (2021). <i>Global Guidance for Education on Green Jobs: Connecting Higher Education and Green Opportunities for Planetary Health</i>. United Nations Environment Programme – UNEP</p> <p>The Universities at Shady Grove (n.d.) <i>Job Shadowing</i>. https://shadygrove.umd.edu. https://shadygrove.umd.edu/student-services/CISC/Employers/Employer-toolkit/Job-Shadowing</p> <p>BPF Career Zone (n.d.). <i>Career Pathways for the Plastic Industry</i>. https://www.bpf.co.uk/polymer-zone/career-zone/career-pathways.aspx</p>
<p>Източник</p>	<p><i>Job Shadow About</i>. (n.d.). Job Shadow About; www.oakgov.com. Retrieved July 7, 2022, from https://www.oakgov.com/water/about/Pages/Job-Shadow.aspx</p> <p>Raven G., Eksteen L. & Visser Z. (2014). <i>Green Careers Excursion Toolkit</i>. GreenMatter Biodiversity Careers for University Students Programme</p> <p>UNESCO. (2017). <i>Education for Sustainable Development Goals Learning Objectives</i>.</p> <p>Wiedower, J. (2021, July 9). <i>The future green workforce: Creating opportunities at your organization U.S. Green Building Council. The Future Green Workforce: Creating Opportunities at Your Organization U.S. Green Building Council</i>; www.usgbc.org. https://www.usgbc.org/articles/future-green-workforce-creating-opportunities-your-organization</p>